

ФІЛОСОФСЬКА ОНТОЛОГІЯ

- Філософське розуміння буття.
- Матерія, способи та форми її існування.
- Свідомість як пізнавальне і духовно-практичне відношення людини до дійсності.
- Суспільно-політичний і культурно-історичний характер свідомості.

Онтологія

- Від грецького *ontos* – суще і *logos* – слово, поняття, вчення. Це наука про буття.
- стосується найістотніших параметрів у відношенні “людина – світ” – ***світогляду.***

Парменід вважав:

- справжнє буття є незмінним і сталим, а зміни, що спостерігаються у ньому є небуття і фікція, омана.

Геракліт започатковує теорію, яка говорить, що:

- стабільного, стійкого буття немає, сутність буття у вічному становленні, в єдності буття і небуття.

Буття

- категорія, що охоплює все існуюче: матеріальні і духовні об'єкти.

Буття

- не ототожнюється і не зводиться лише до матеріальних утворень, а включає у себе світ людського духу, всі духовні явища, котрі за своєю суттю є ідеальними.

Об'єкти буття

- *буття природи,*
- *буття людини,*
- *буття суспільства,*
- *буття ідеального.*

буття природи

- воно існує до появи людини і є первинним, базисним стосовно інших форм буття. Характерною ознакою буття на рівні речей і явищ природи є цілісність, системність, впорядкованість.

Буття ідеального існує у двох формах:

- **а) індивідуальне ідеальне** (духовний світ окремої людини, її почуття, переживання, думки, ідеї, підсвідоме);
- **б) суспільне (об'єктивне) ідеальне** – суспільна свідомість, духовна культура суспільства.

рівні структурної організації матерії:

- неорганічний світ;
- органічний світ;
- людське суспільство.

неорганічний світ:

- - **Мікросвіт** (мікро елементарний рівень), для якого властива взаємодія полів і частинок. Це світ надзвичайно малих об'єктів. Час існування цих частинок вимірюється млрд. долями секунди, а швидкість їх руху наближається до швидкості руху світла.

- *Макросвіт.*

- Це світ об'єктів, який сприймається нашими органами чуття.

- Мегасвіт.

- Це навколишній космос. Сюди відносяться галактики, тобто такі об'єкти, розміри яких вимірюються світловими роками.

Органічний світ

- клітинний світ;
- світ організмів;
- популяційно-видовий світ;
- біосфера.

Людське суспільство.

- Це вищий рівень організації матерії, який пов'язаний з життєдіяльністю людини з моменту її виникнення і подальшого розвитку. Тут виділяються такі структурні компоненти: особа, сім'я, соціальна група, суспільство.

У науковій картині світу виділяють форми руху:

- Механічний;
- фізичний (теплові явища, електромагнітні, гравітаційні);
- хімічна форма руху;
- біологічна форма руху;
- соціальна форма руху.

- Матеріальний світ складається не тільки із об'єктів, які знаходяться у русі і існують в часі, а є процесом, що має свій темп, свої етапи.

- Людині властиве і інтуїтивне відчуття часу, не завжди усвідомлене. Воно обумовлене тим, що у нашому організмі існує багато періодичних процесів, які виконують функції годинника.

Що таке свідомість?

- ідеальний і осмислений характер знань про навколишній світ, активність, творчість і цілеспрямованість у процесі відображення дійсності.

самосвідомість

- здатність людини осмислити саму себе, свою сутність і своє місце у складній системі суспільно-природних відносин, визначити свою роль у житті.

● **ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ**

**ОСНОВНІ
РИСИ
СВІДОМО
СТІ**

**ТВОРЧА
АКТИВНІСТЬ.
ПЕРЕДБАЧЕННЯ.
ПЕРЕТВОРЕННЯ**

**ІДЕАЛЬНЕ
КОНСТРУЮВАННЯ
ІДЕЙ**

**САМОСВІДОМІСТЬ,
ВИДІЛЕННЯ СЕБЕ
ЯК ОСОБИСТІСТЬ**

- В ході еволюції живих організмів з появою вищих тварин виникає вища нервова діяльність, яка пов'язана з наявністю мозку, психіки. Окрім відчуттів виникають вищі форми відображення – сприйняття та уявлення. З подальшим розвитком виникає свідомість як вища форма відображення.

Між психікою тварини і свідомістю людини існує якісна
відмінність:

- 1) У людини сформувалася нова система безумовних та умовних рефлексів, яка забезпечила функцію мови. Це так звана 2-га сигнальна система на відміну від 1-ї, властивої тваринам.

- 2) У людини є здатність передбачувати результати своєї діяльності, характер і напрямки розвитку природи і суспільства.
- 3) У людини свідомість має доцільний характер (людина формує заздалегідь ідеальний результат своєї діяльності). У тварини є лише реакція.

- 4) Свідомість людини відображає ціннісне відношення до дійсності (оцінка явищ в залежності від потреб, інтересів, певних мотивів). Тварина відноситься до дійсності лише в рамках фізіологічних потреб.
- 5) свідомість людини характеризується самосвідомістю, тобто осмисленням свого “Я”. Тварині не властиво виділяти себе з природи, вона пристосовується до неї; людина ж, навпаки, змінює природу у відповідності до своїх потреб та інтересів.

Свідомість – основна властивість мозку

- Мозок людини, за словами Сеченова, сама найдивовижніша машина у світі, це найтонший нервовий апарат, найвища форма організації матерії. Він є також центром управління життєдіяльності організму.

Соціоантропогенез

- Соціальна сутність свідомості.
- Сучасна антропологічна наука свідчить про те, що розвиток людини здійснювався у рамках людської спільноти, а попередником людини були примати.

- Розвиток трудової діяльності сприяв поєднанню індивідів у єдине ціле, оскільки без взаємопідтримки праця була б неможлива. А з появою більш складних форм праці виникла необхідність у більш досконаліх засобах спілкування, засобах передачі досвіду, обміну досвідом. Цим засобом стала мова.

Література:

- Бардонов С.М. Про множинність форм простору і часу. – Філософська і соціологічна думка. 1990, № 4.
- Ковальзон М.Я., Єнштейн Р.И. О специфике пространства и времени как категорий социально-философской теории. – Философские науки, 1988, № 8.
- Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини. Навч. Посібник. – К., 1995. – Розділ 3.
- Філософія. Навчальний посібник для студентів вищих медичних закладів. Київ, 1998. Розділ 5.